

Hindamise korraldus, klassi ja kooli lõpetamine

1. Üldsätted

1.1. Tapa Valla Kooli (*edaspidi: kooli*) hindamise korraldus sätestab õpilaste õpitulemuste, käitumise ja hoolsuse hindamise põhialused.

1.2. Hindamise korralduse aluseks on põhikooli- ja gümnaasiumiseadus ja põhikooli riiklik õppekava.

1.3. Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

1.4. Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

1.5. Kool annab õpilasele ja tema vanemale (*siin ja edaspidi on "vanem" ka "lapsevanem" või "õpilase seaduslik esindaja" tähenduses*) kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta kolm korda õppeaastas (iga trimestri lõpus ja õppeaasta lõpus) e-klassitunnistuse kaudu, kuhu on märgitud hinnangud sõnaliselt: eeskujulik, hea, rahuldav, mitterahuldav.

1.6. Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule. Hindamise korraldus ning õpilase ja tema vanema hinnetest ja hinnangutest teavitamise kord on sätestatud kooli kodukorras.

1.7. Õpilasel või tema vanemal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada, esitades 10 päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega. Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult 5 tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast alates.

1.8. Nõuded õpilase käitumisele on esitatud kooli kodukorras.

2. Hindamise erisused

2.1. Kokkuvõtvat sõnalist hindamist kasutatakse 1. klassi õpilase hindamisel.

2.2. Sõnalist hindamist kasutatakse 2. klassis ja 3. klassis andeainete puhul (kehaline kasvatus, kunstiopeetus, muusikaopeetus, arvutiopeetus, 3. klassi I trimestril inglise keel alustajatele).

2.3. Numbriliselt viiepallisüsteemis hinnatakse 2. klassi ja 3. klassi õpilast põhiainetes (eesti keel, matemaatika, loodusopeetus, inimeseopeetus, inglise keel eelkursuse läbijad alates 3. klassi I trimestrist, inglise keel alustajad alates 3. kl II trimestrist) ja 4.–6. klassi õpilast kõigis õppeainetes.

2.4. Õpiraskustega õpilasi hinnatakse vajadusel teistest sagedamini.

2.5. Õpilast, kes õpib individuaalse õppekava järgi, hinnatakse vastavalt individuaalse õppekava tingimustele.

2.6. Diferentseeritult hinnatakse püsiva kirjaliku kõne puudega õpilase kirjalikke töid, kui õpilane saab regulaarselt logopeedilist õpiabi, arvestades sarnased korduvad spetsiifilised vead ühe veana.

2.7. Õpilase kirjalikele töödele võib teha märke „hinnatud diferentseeritult“.

3. Sõnaline hindamine

3.1. Sõnaline hindamine annab ülevaate õpilase edusammudest ja vajakajäämistest, motiveerib õpilast paremini õppima.

- 3.2. Sõnaline hindamine arvestab õpilase individuaalseid iseärasusi, püüdlusi ja suhtumist õppetöösse, kaaslastesse ja endasse.
- 3.3. Sõnalisi hinnanguid antakse õpilasele pidevalt õppeprotsessi käigus ülesannete täitmisel ja nende lõpetamisel.
- 3.4. Sõnaline hindamine võimaldab õpilasel endal õppeprotsessi hinnata.
- 3.5. Sõnalist hindamist edastatakse pidevalt õpilaspäeviku, õpilase vihiku või e-päeviku kaudu.
- 3.6. Trimestri lõpul edastatakse kokkuvõttev sõnaline hinnang e-päeviku kaudu.
- 3.7. Õppeaasta lõpul antakse kokkuvõttev sõnaline hinnang paberkandjal, kus peab selgelt kajastuma õpitulemuste saavutatuse tase.
- 3.8. Õpilase koolist lahkumisel teisendatakse selle õppeaasta kokkuvõtavad hinnangud ja käimasoleva trimestri jooksul saadud sõnalised hinnangud viiepallisüsteemi.

4. Kujundav ehk õpilast toetav hindamine

- 4.1. Kujundav hindamine on õppe kestel toimuv hindamine, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed.
- 4.2. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
- 4.3. Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad ja teised õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute

ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

4.4. Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

5. Teadmiste ja oskuste hindamine

5.1. Teadmiste ja oskuste hindamine toimub üldjuhul numbriliselt viiepallisüsteemis ja on kokkuvõtva hinde aluseks.

5.2. Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

5.3. Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele.

5.4. Trimestri algul teeb vastava õppeaine õpetaja õpilastele teatavaks õppeaine nõutavad teadmised ja oskused, nende hindamise aja ja vormi.

5.5. Trimestri õpitulemuste omandamist kontrollivate kontrolltööde aeg kavandatakse kooskõlastatult aineõpetajate vahel.

5.6. Kui suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilise tegevuse kontrolltööd või sellega võrdsustatud tööd on hinnatud hindegaga «puudulik», «nõrk» või «mittearvestatud» või on hinne jäänud välja panemata, antakse õpilasele võimalus kahe nädala jooksul järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Järelevastamisele eelneva konsultatsioonija lepivad õpilane ja õpetaja vajadusel kokku mõlemale sobivaks ajaks ning sellest teavitatakse e-päeviku kaudu vanemat.

5.7. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine õpilase poolt, hinnatakse vastavat suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd hindegaga «nõrk».

5.8. Hinded viiepallisüsteemis:

- 1) hindegaga „5” ehk „*väga hea*” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) hindegaga „4” ehk „*hea*” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- 3) hindegaga „3” ehk „*rahuldav*” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
- 4) hindegaga „2” ehk „*puudulik*” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
- 5) hindegaga „1” ehk „*nõrk*” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub;
- 6) valikained on arvestuslikud ning esitatakse „A” ehk „*arvestatud*” või „MA” ehk „*mittearvestatud*” õpitulemusega, millele lisab õpetaja hinnangu antud aines edasijõudmise kohta;
- 7) tulemusega „MA” ehk „*mittearvestatud*” hinnatakse õpilast, kelle õpitulemuste saavutus jääb vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika osas alla 50 % ja saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

5.9. Viiepallisüsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.

6. Järelevastamine ja järeltööde sooritamine

- 6.1. Arvestuslike tööde järelevastamine või sooritamine on kohustuslik.
- 6.2. Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegas „puudulik”, „nõrk” või töö tulemus „mittearvestatud“, **loetakse seda negatiivseks tulemuseks** ja õpilasele antakse võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.
- 6.3. Puudulikult omandatud ja/või sooritamata materjali on õpilasel võimalik järele vastata üldjuhul üks kord kümne õppepäeva jooksul peale hinde teada saamist.
- 6.4. Kui õpilane on arvestusliku töö ajal puudunud, tuleb tal see sooritada **kooli tulles kümne õppepäeva jooksul**.
- 6.5. Pikaajalise puudumise korral koostatakse koostöös õpilase, klassijuhataja ja aineõpetajatega õpilasele individuaalne konsultatsioonide ja vastamiste plaan või vajadusel individuaalne õppekava. Sel juhul ei arvestata 10-päevast tähtaega, vaid järgitakse individuaalse vastamise plaani või individuaalse õppekava ajalisi graafikut.
- 6.6. Enne järelevastamist on õpilasel õigus saada aineõpetajalt konsultatsiooni selleks ettenähtud ajal. Õpilastele on konsultatsioonide ja järelevastamiste ajad välja pandud õppetöö stendil ja kooli kodulehel.
- 6.7. Järelevastamise tulemuse kannab aineõpetaja e-päevikusse hiljemalt viie õppepäeva jooksul peale töö toimumist.

7. Käitumise ja hoolsuse hindamine

- 7.1. Kool hindab õpilase käitumist ja hoolsust hinnetega "eeskujulik", "hea", "rahuldav" ja "mitterahuldav".
- 7.2. Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis.
- 7.3. Käitumise hindamine:

1) hindegas **”eeskujulik”** hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt;

2) hindegas **”hea”** hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid;

3) hindegas **”rahuldav”** hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi, mistõttu ta vajab õpetajate, kooli teiste töötajate ja vanema tähelepanu ning suunamist;

4) hindegas **”mitterahuldav”** hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, ei allu õpetajate nõudmistele. Õpilase käitumise võib hinnata «mitterahuldavaks» ka korduva põhjuseta puudumise korral või ebasünda käitumise eest koolis.

7.4. Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse, tema kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.

7.5. Hoolsuse hindamine:

1) hindegas **”eeskujulik”** hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on õppeülesannete täitmisel püüdlik, hoolas ja iseseisev, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni;

2) hindegas **”hea”** hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib võimetekohaselt;

3) hindegas **”rahuldav”** hinnatakse õpilast, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt;

4) hindegas **”mitterahuldav”** hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli täitmata oma kodused õppeülesanded.

8. Hinnete ja puudumiste märkimine e-päevikus

8.1. Suuliste vastuste ja kirjalike tööde hinded kannab aineõpetaja e-päevikus samale kuupäevale, millal töö (vastamine) toimus. E-päevikus peab olema üheselt mõistetav, millise õpitulemuse eest hinne on saadud.

8.2. E-päevikus märgitakse hindeid:

- 1) sooritatud töö hinne viiepallisüsteemis;
- 2) protsessi- või arvestusliku hinde puhul võib e-päevikus täiendavalt numbrilise hindele “3”, “4” või “5” lisada juurde märke “+” (pluss) ja “-” (miinus), kui õpilase töö tulemus jääb hindedkaala alumise või ülemise piiri lähedale. Kokkuvõtvate hinnete märkimisel neid ei kasutata;
- 3) parandatud või järele vastatud töö tulemus märgitakse parandatava hinde lahtrisse teise hindena, hinne eristatakse kaldkriipsuga „/“ (nt 2/ 5);
- 4) ühes tunnis saadud mitu erinevat hinnet eristatakse hindele lisatud kommentaariga, mille eest antud hinne on saadud. E-päevikus märgitakse sama tunni erinevad hinded eraldi reale;
- 5) õpilase puudumise korral esitamata/sooritamata **arvestuslik töö**, mis tuleb järele vastata, tähistatakse tähega „T“ ;
- 6) ainetunnist või kehalise kasvatus tunnis **kehalisest koormusest vabastatud** õpilasele märgitakse e-päevikus tähis „v“, õpilasel järele vastamise kohustus puudub;
- 7) hinnangud „**arvestatud**“ ehk „A“ ja „**mittearvestatud**“ ehk „MA“ märgitakse tulenevalt õppekavast valikainetes;
- 8) hinnangud hoolsusele ja käitumisele on „**eeskujulik**“ ehk „E“, „**hea**“ ehk „H“, „**rahuldav**“ ehk „R“ ja „**mitterahuldav**“ ehk „MR“;
- 9) arvestuslikud hinded eristatakse protsessihinnetest paksema ehk **Bold** kirjaga.
- 10) Aineõpetaja lisab arvestuslike hinnete kommentaariks sõnalise tagasiside hinde kujunemise seose oodatavate õpitulemustega, lähtudes **õpilase individuaalsest arengust**. Kirjaliku tagasiside kommentaari võib lisada ka protsessi- ja/või kokkuvõtvale hindele.

8.3. Puudumiste ja hilinemiste märkimine e-päevikus:

- 1) Õppetunnist puudumise märgib aineõpetaja e-päevikusse tunni toimumise ajal või hiljemalt samal päeval tööaja jooksul.

- 2) E-päevikus märgitakse ainetunnist puudumisi „P“ tähega: põhjuseeta puudumine eristatakse punase värviga ja põhjusega puudumine „P“ eristatakse rohelise värviga. Puudumisi põhjendab vanem ja kinnitab klassijuhataja või põhjendab klassijuhataja.
- 3) Õpilase hilinemist ainetundi märgitakse „H“ tähega.

9. Kokkuvõtvad hinded ja järgmisesse klassi üleviimine

- 9.1. Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine trimestrihinneteks ning trimestrihinnete koondamine aastahinneteks.
- 9.2. Trimestri lõpus kajastuvad kokkuvõtvad hinded e-päevikus, õppeaasta lõpus väljastatakse õpilasele kokkuvõtvate hinnetega klassitunnistus paber kandjal.
- 9.3. Kokkuvõttev hinne pannakse välja **vähemalt kolme** hinde alusel. Kokkuvõttev hinne ei ole aritmeetiline keskmine. Kokkuvõtva hinde panemisel loetakse kaalukamateks arvestuslikke hindeid.
- 9.4. Trimestrihinne võib jääda lahtiseks kuni kümneks õppepäevaks, kui arvestuslik töö on toimunud vähem kui 10 päeva enne trimestri lõppu ning õpilane on saanud mitterahuldava hinde või on koolist põhjuseeta puudunud.
- 9.5. Kui õppeperioodi keskel on õppeaine trimestrihinne või -hinnang jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde või -hinnangu väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk“ või antakse tulemustele samaväärne sõnaline hinnang.
- 9.6. Õpilasele, kelle trimestrihinne on „puudulik“ või „nõrk“, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt logopeediline abi, õpiabi jm) vastavalt õppenõukogus kinnitatud ajakavale, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- 9.7. Aastahinne pannakse välja kooliaasta jooksul saadud trimestrihinnete alusel õppeaasta viimase trimestri lõpus. Aastahinne jäetakse lahtiseks, kui õpilane on jäetud täiendavale õppetööle ning pannakse välja õppeaasta lõpus, kui õpilane on sooritanud täiendava õppetöö või jäetud klassikursust kordama.

9.8. Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, millest tulenevalt trimestrihinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne viimase trimestri lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õpiülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast viimase trimestri lõppu. Täiendava õppetöö tulemusi kontrollib ja hindab aineõpetaja. Aastahinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi, hiljemalt jooksva õppeaasta 26. augustiks.

9.9. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema vanema ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

9.10. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema vanema ning kuulab ära tema arvamuse.

9.11. Klassikursust ei jäeta kordama õpilasi, kes õpivad lihtsustatud riikliku õppekava või individuaalse õppekava alusel ja täidavad koolikohustust.

9.12. Õpilase järgmise klassi üleviimise otsustab õppenõukogu:

- 1) õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetööle, viiakse järgmise klassi üle enne õppeperioodi lõppu;
- 2) õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmise klassi üle hiljemalt 30. augustiks;
- 3) tähtaegu ei kohaldata õpilase puhul, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmise klassi üleviimise ajaks.

Hindamise korraldus on läbi arutatud ja heaks kiidetud Tapa Valla Kooli hoolekogus (TVK 1-5/24/1 30.10.2024) ja õppenõukogus (TVK 1-6/24/1 14.10.2024).